

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

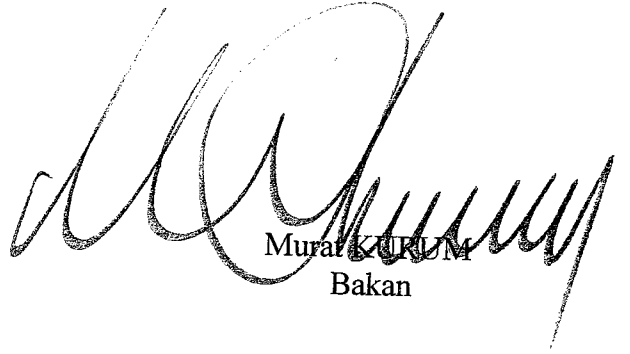
Sayı :30824082-610/ 12288397
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

17 Nisan 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ
SAYIN CEM AVŞAR'IN
TBMM 7/20252 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

7 / 20252
OK 65

SORULAR

Atatürk Havalimanı eski adıyla Yeşilköy Havaalanı, Türkiye'de ilk hava ulaşımının başlatıldığı yerdir. 1953 yılında uluslararası hava trafiğine açılmıştır. 29 Temmuz 1985 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün soyadı dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Evren tarafından havalimanına verilmiştir. 2015 yılı verilerine göre Türkiye'nin en yoğun ve dünyanın 11. en yoğun yolcu trafiğinin olduğu havalimanıydı. Avrupa'nın en önemli transit yolcu havalimanları arasında bulunmaktaydı. 7 Nisan 2019'dan itibaren sivil uçuşlara, 5 Şubat 2022'den itibaren de kargo uçuşlarına kapatılmış ve bu uçuşlar İstanbul Havalimanı'na aktarılmıştır.

Atatürk Havalimanı, Nisan 2019'da İstanbul Havalimanı'ndaki hava trafiğiyle çakıştığı gerekçesiyle tarifeli uçuşlara kapatılmış ancak pistler kargo, bakım/onarım, genel havacılık, hava taksi, iş uçuşları, devlet uçakları ile yapılan uçuşlar ve idarenin uygun göreceği trafiklere hizmet vermeye devam etmiştir.

Ekim 2019'da millet bahçesi hazırlıkları kapsamında apronda faaliyetleri sona eren tesis ve binaların yıkım işi için ihale yapılmış, Kasım ayında da yıkıma başlanmıştır. O günlerde havalimanı sahasının sadece millet bahçesi olarak kullanılmayacağı, yapılaşmaya da açılacağı anlaşıldığı haberleri yayınlanmıştır. Buna göre havalimanı sahasına külliye, gençlik merkezi, müze, cami, devlet konuk evi, spor alanı, yaşam merkezi, afet toplanma alanı ve fuar yapılması planlanmıştır. Atatürk Havalimanı'nın bir kısmı ise yalnızca devlet büyükleri için gerektiğinde kullanmaya devam edilmesi kararı alınmıştır.

Bu gelişmeler yaşanırken, tüm dünyayı etkileyen koronavirüs salgınıyla mücadele gerekçesiyle Atatürk Havalimanı'ndaki maliyeti 2 milyar TL'yi bulan iki pist kırılarak pandemi hastanesi yapılmıştır.

Atatürk Havalimanı'nın pistlerini kırılarak yapılan millet bahçesi projesinin imar planlarına dair bilirkişilerin hazırladığı raporda; projenin şehircilik ilkelerine, yerleşmenin gelecekteki ihtiyaçlarına, planlama tekniklerine uygun olmadığı ve kamu yararının gözetilmediği aktarılmıştır.

Konu üzerine Nisan 2023'te teknik üniversitelerin şehir ve bölge planlama bölümlerinden akademisyenlerin hazırladığı raporlarında ise, bu konunun dar bir kapsamda ele alınamayacağı, planların kademeli birlikteliği sağlanamadığı, tescilli yapının sınırlarının gösterilmediği, plan değişikliği sınırım aşan bir değişiklik olduğu, trafik yüküyle ilgili belirsizliğin giderilmediği, yapılaşmayla ilgili karar üretilmediği, ulaşım bağlantılarının yetersiz olduğu ve yapılaşma koşullarının belirsiz olduğu şeklinde birtakım teknik sakıncalara da değinilmiştir.

Kamuoyunda bunlar tartışılırken ve ilgili meslek odaları ve uzmanlar tarafından itirazlar devam ederken gündeme Toplu Konut İdaresi'nin (TOKİ) Atatürk Havalimanı'na Millet Bahçesi yapılması için 21/B Pazarlık usulüyle ihaleye çıkıldığı ve ihalenin 2 milyar 127 milyon 978 bin TL'ye Yapı ve Yapı İnşaat isimli şirkete verildiği öğrenilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum ise, 15 Mayıs 2022'de Atatürk Havalimanı'nın yıkılacağı ve 132 bin ağaçla Türkiye'nin en büyük millet bahçesi yapılacağı açıklamış ve bir gün sonra da havalimanına iş makineleri girmiş ve yıkım başlamıştır.

İBB'nin bu ihale aleyhine açtığı davada Danıştay, idarenin ihalede 21/b usulünü seçmesi için ön koşul niteliğinde olan "ivedilik" unsurunun bu ihalede gerçekleşmediği gerekçesiyle iptal kararı vermiştir. Bu karar sonucu, ihalesi iptal edilen Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi için ikinci ihale açılmış ve sonuçlanmak üzeredir.

TOKİ, Eylül ayı başında Kamu İhale Kurumu bülteninde, 2024/1149168 ihale kayıt numarasıyla bir ihale ilanı yayımlamıştır. İstanbul Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İkmal İnşaatı başlıklı ihalenin 30 Eylül'de yapıldığı ve e-ihale olarak yapılan söz konusu işin yaklaşık değeri: 2 milyar 102 milyon 394 bin 485 TL 66 kuruştur.

Bu durum, Atatürk Havalimanında, kamu kaynaklarının çok büyük zarara uğratıldığını göstermektedir. Yapılan ilk ihalede Yapı ve Yapı İnşaatın verdiği yaklaşık 2 milyar 175 milyon TL'nin

ne kadarının harcandığı şu anda bilinmemekle birlikte yeni ihaledeki teklif kabul edilirse, bir millet bahçesi için harcanan ve şirketlere giden toplam kaynak 5 milyar TL civarında olacaktır.

Bu bağlamda;

- 1) 100 yılı aşkın geçmişe, kolay ve konforlu ulaşım ve erişim imkanına sahip ülkemizin en önemli ulaşım hublarından biri olan Atatürk Havalimanının millet bahçesine dönüştürülmesinde nasıl bir kamu yararı gözetilmiştir? Planlama sürecinde ilgili meslek odaları, uzmanlar ve teknik üniversitelerin bilirkişi raporlarında vurguladıkları çekinceler dikkate alınmış mıdır? Bu hususta yapılan raporlar incelenmiş midir? Gerekli teknik bilgi, görüş ve eleştiri alışverişi yapılmış mıdır?
- 2) Danıştay tarafından iptal edilen söz konusu ihale, hangi gerekçeyle 21/b ihale usulüyle yapılmıştır? Bu iptal sebebiyle oluşan kamu zararı ne kadardır? Bu hususta ihmali veya hatası bulunan ilgili kişi ve kurumlar hakkında gerekli inceleme ve soruşturma yapılmış mıdır?
- 3) 3. Millet bahçesi olarak planlanan söz konusu proje hangi aşamada? Projenin toplam maliyeti ve tamamlanma süresi nedir? Fonksiyonel anlamda kullanım dışı bırakılmasından kaynaklı üzerinden geçen yaklaşık 5 yıllık süreçte kamu zararı oluşmuş mudur? Bu hususta oluşan alternatif maliyet ne kadardır?

CEVAP

1) Atatürk Havalimanı, hizmet verdiği ilk dönemlerinde kentin göreceli olarak daha düşük yoğunlukta nüfusunun yer aldığı bir bölgede olması ve kent çeperinde kalması nedeniyle uzun yıllar boyunca havalimanı olarak işlevselliğini korumuştur. Ancak kentteki aşırı nüfus artışına bağlı olarak kentin zorunlu olarak yayılması ve yoğunluğun giderek artması gibi sebeplerden dolayı havaalanı, kentsel yerleşik alan içine sıkışmış ve genişleme imkânını yitirmiştir. Özellikle 2000'li yıllardan bu yana yolcu ve kargo kapasitesinin artırılmaması, fiziksel koşulların yetersiz kalması gibi nedenlerle yeni bir havalimanı ihtiyacı doğmuş, mevcut havalimanının kamusal kullanıma hizmet edecek bir dönüşüme tabi tutulması gündeme gelerek bu yönde planlama ve proje çalışmaları ele alınmaya başlanmış ve 29 Ekim 2018 tarihinde kentin kuzeyinde Karadeniz kıyısında inşa edilen İstanbul Havalimanı hizmete açılmıştır.

Plan değişikliği ile planlama alanının fiziksel koşulları itibariyle kent ile bütünleşmiş olması ve karayolu, raylı sistemler ve diğer toplu taşıma güzergâhlarının üzerinde yer alması, kentin büyük bir kısmından kolay ulaşımın sağlanabildiği bir bölgede bulunması da dikkate alınarak hali hazırda alana ilişkin yapılmış olan kamusal yatırımın bütüncül ve doğru politikalarla kamu yararı amacıyla tekrar kamuya dönmesi amaçlanmıştır.

İstanbul İli 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planında "Havalimanı" kullanımında kalan yaklaşık 500 hektarlık alanın "**Millet Bahçesi**" ve "**Kentsel ve Bölgesel Sosyal Altyapı Alanı**" olarak, mevcutta havaalanı sınırları içerisinde yer aldığı anlaşılan ancak meri Çevre Düzeni Planında sehven "Meskun Alan" kullanımında gösterilen yaklaşık 46 hektarlık alanın ise Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 20. maddesinde yer alan " (ç) (Planın uygulanmasında karşılaşılan güçlükler ve maddi hataların giderilmesine) bendi uyarınca "Havaalanı / Hava Limanı" olarak gösterilmesine yönelik, ayrıca, plan değişikliği onama sınırı içerisinde yer alan yaklaşık 377 hektar alanın ise Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği ekinde yer alan gösterimlere uygun olarak "**Havaalanı/Hava Limanı**" ve "**Askeri Yasak ve Güvenlik Bölgesi**" olarak gösterilmesine yönelik yapılan düzenlemeleri içeren İstanbul İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Değişikliği Bakanlığımızca 27.05.2022 tarihinde onaylanmıştır.

2) TOKİ tüm ihalelerini yürürlükte olan yasalar ve ikincil mevzuatlar çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Ayrıca ihalelerde; 4734 sayılı Kanunun "Temel İlkeler" başlıklı 5. maddesinde belirtilen "saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik, kamuoyu denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve kaynakların verimli kullanılması" ilkeleri özellikle gözetilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Pazarlık Usulü" başlıklı "pazarlık usulü ile ihale yapılabilecek durumların" sayıldığı 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi "Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden hallerde..." hükmü uyarınca, yapım tekniği açısından özellik arz eden işlerin Kanun'un 21/b maddesi uyarınca pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabileceği hüküm altına alınmıştır.

İhale konusu iş; mimari tasarım ve teknik özellikleri itibarıyla 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi uyarınca pazarlık usulü uygulanabilecek hallerden olan "yapım tekniği açısından özellik arz eden" proje vasfına sahip olduğundan, söz konusu ihalede anılan Kanun'un 21/b maddesi kullanılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununda pazarlık usulü ile ihalesi yapılacak işlerde en az 3 (üç) firmadan teklif alınması öngörülmüşken, İdareimizce yapılan ihalede rekabeti en üst seviyeye çıkarmak için iştigal alanlarında uzman, iş programını aksatmadan hızlı iş yapma kabiliyetine sahip, idareimizde büyük ölçekte proje tamamlamış, projelerin belirlenen niteliklerine göre ve zamanında iş tamamlama potansiyeline ve deneyimine, mesleki-teknik ile ekonomik ve mali yeterliliğe sahip 8 firma davet edilmiştir.

TOKİ tarafından 29.04.2022'de ihalesi gerçekleştirilen "İstanbul Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi" işi hakkında davacı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından "*söz konusu yapım işi ihalesinin iptali ve yürütmenin durdurulması*" talepli ikame edilen yargılamada önce İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nin 2022/1464E ve 2022/2446K sayılı 30.11.2022 tarihli kararları ile, sonra Ankara 16. İdare Mahkemesi'nin 2023/1137E. ve 2023/1297K. sayılı 07.09.2023 tarihli kararları ile dava konusu ihale işleminde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, temyiz aşamasında Danıştay 13. Dairesi 15.11.2023 tarihli kararı ile dava konusu yapım işi ihalesinin iptaline hükmetmiştir.

Danıştay 13. Dairesi'nin kararının uygulanmasına yönelik işlemi gerçekleştirmek için öncelikle söz konusu işe ait sözleşme tasfiye edilmiştir. Tasfiye işleminden sonra işin ikmal ihalesi açık ihale usulü ile 30.09.2024 tarihinde gerçekleştirilmiş, ihaleye 6 firma teklif kullanmış ve ihale üzerinde kalan firma ile 16.10.2024 tarihinde sözleşme imzalanmıştır. Bu açıdan açık ve pazarlık usulü ihalelere katılan isteklilerin gerek sayı gerekse teknik ve mali yeterlilik yönünden imkânlarının birbirine yakın olduğu dikkate alındığında, ihalenin pazarlık usulü veya açık ihale olarak yapılmasının kamu zararı oluşması bağlamında bir etken olmadığı görülecektir.

Dolayısıyla TOKİ tarafından yapılan tüm ihaleler; rekabet ve şeffaflık ilkelerine uygun, basın ve yayın kuruluşlarına açık, EKAP üzerinden elektronik ortamda e-ihale olarak yapılmakta ve sonuçları kamuoyunun denetimine sunulmaktadır. Bu bakımdan ilgili mevzuatlara göre ihale işlemleri yürütülen söz konusu yapım işinde kamu zararı söz konusu değildir.

3) Toplu Konut İdaresi tarafından 29.04.2022 tarihinde ihalesi yapılan, danışmanlık hizmetleri Emlak Planlama İnş. Proje Yön. Ve Tic. A.Ş. tarafından yürütülmekte olan Yapı ve Yapı İnş. Taah. San. ve Tic. A.Ş. uhdesindeki "İstanbul Atatürk Havalimanı Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar İnşaatları ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İş" işinin Sözleşmesi, 03.04.2024 tarih ve 595969 sayılı Stratejik Planlama Komisyon Kararı ile tasfiye edilmiştir.

Söz konusu işin ikmal ihalesi yapılmış olup, Özülke İnş.Tic.A.Ş. ile 16.10.2024 tarihinde 2.250.000.000,00 TL bedel ile sözleşme imzalanmıştır. İşin yer teslimi 18.10.2024 tarihinde yapılmış ve ikmal ihalesi iş bitim tarihi 15.10.2025 olarak belirlenmiştir.